

De Dender

De laatste weken hebben we als oeverbewoners van de Dender alweer bang naar het niveau van de Dender gekeken en luisterden we met verbazing naar het politieke debat, waaruit moest blijken dat de bevoegde minister, Hilde Crevits (CD&V), die reeds minister was tijdens de overstromingen van 2010, tot op vandaag nog niet van start is gegaan met de hernieuwing van de stuwen. Desondanks het feit dat de nodige budgetten van 6.000.000 € door Min. Muyters vrijgemaakt zijn voor de vernieuwing van de stuwen van Geraardsbergen en Aalst.

Deze hernieuwing is nodig als je weet dat de stuwen nog dateren uit de 19° eeuw en de stuw van Geraardsbergen momenteel zo'n 140 jaar in dienst is en zelfs geklasseerd werd als industrieel erfgoed!

De bevoegde dienst die instaat voor het onderhoud van onze Dender (dep. Mobiliteit en Openbare Werken) gaat uit van het principe om het hemelwater zo veel mogelijk vast te houden om het vervolgens bij laag water van de Schelde, te spuien. Daarom gaat de voornaamste inspanning van Vlaanderen uit naar het aanleggen van spaarbekkens en het vernieuwen van de stuwen om een grotere capaciteit te creëren dan op heden.

De vernieuwing van de 6 stuwen zal verlopen in een aantal stappen: Zo zal men eerst de sluis van Geraardsbergen vernieuwen. Gezien deze geklasseerd werd moet men hier voor een speciale technische oplossing kiezen die op zich al terug voor vertraging zorgt. De 2de sluis die men aanpakt is deze van Aalst. De sluis van Terafene zal men wegnemen en niet vervangen waardoor het niveau van de Dender tussen Denderleeuw en Aalst zal dalen. De overige 3 sluizen (Idegem, Ninove, Denderleeuw) zal men vervangen tegen 2020.

Logischer wijze kan er maar verwacht worden dat we een verbetering van de toestand zullen hebben als alle stuwen aangepakt zijn. Anders blijf je letterlijk en figuurlijk met een bottleneck zitten.

Sinds 1993 heeft men de Dender niet meer gebaggerd. Nochtans was dit in het verleden steeds de methode om overstromingen te voorkomen. Bij de laatste baggerwerken van 1993-1994 baggerde men om de 10 jaar, zo'n 19.000 m³ slib weg als resultaat.

Dat men weigert om nog maar te denken om de Dender te baggeren is ingegeven door het feit dat men geen oplossing heeft om het soms zwaar vervuilde slib te verwerken of op te slaan. Nochtans zou dit een oplossing zijn die men op 1 à 2 jaar kan uitvoeren, daar waar de aanvang van de hernieuwing van sluizen al meer dan 3 jaar neemt al was het maar om de nodige vergunningen te bekomen!

Als je dan weet dat er bij elke overstroming, slib wordt afgezet in de overstroomde gebieden, dan begrijp ik niet dat men deze grootschalige verspreiding van vervuild slib verkiest boven een gecontroleerde opslag van gebaggerd slib!

Momenteel beperkt men het baggeren op de Dender tot ploeg of agitatie baggeren. Deze techniek beperkt er zich toe om het slib te verspreiden over de bedding van de rivier.

Naast het hemelwater boven Vlaanderen komt er uiteraard ook water uit Wallonië. Heeft men in Wallonië dezelfde kijk op het beheer van de bovenloop van de Dender?

Het antwoord hierop is duidelijk nee.

In Wallonië heeft de SPW (Service Public de Wallonie) gekozen voor alle technische oplossingen die bijdragen tot het versneld afvoeren van het water, door:

1° de volledige bovenloop van de Dender te baggeren;

2° De dijken werden verstevigd met klei en rotsblokken

3° Bouwde men een beschermdijk in Deux Acren om de overstromingen aldaar te voorkomen. De keuze om hier de dijk te verplaatsen en een gedeelte als

overstromingsgebied te gebruiken, heeft men na enige overwegingen niet gedaan.

Deze laatste ingreep, het plaatsen van de dijk in Deux Acren, zou er door het verlies aan overstroombare oppervlakte, 100.000 tot 260.000m³ water minder opgevangen kunnen worden en dus sneller naar Vlaanderen zou komen bij hoogwatertoestanden met een terugkeerperiode van 25 jaar! (zie bijlagen .ppt)

Ik wil hier de Waalse gewestregering niet met de vinger wijzen omdat zij ervoor zorgen dat ze de voeten kunnen droog houden. Wel heb ik ernstige vragen bij de keuze die Vlaanderen maakt. Het is toch niet logisch dat men in Wallonië alle technische oplossingen kiest in functie van het snel afvoeren van water en in Vlaanderen kiest men steevast voor het opvangen van water!

De vraag die zich stelt is: Welke van de 2 keuzes is de juiste?

Hiervoor ga ik te rade bij prof. IR Patrick Willems van de faculteit

Ingenieurswetenschappen aan de KUL. Deze man heeft een succesvolle methode ontwikkeld voor conceptuele modellering van rivieren en het grafisch vergelijken van resultaten.

Zijn resultaten voor de Dender waren:

- **Dijkverhogingen** bieden zeer lokaal goede bescherming maar niet duurzaam en elders wateroverlast (Dijk in Deux Acren!)
- Toename van de **verharde oppervlakken** met 35% in de voorbije 25 jaar resulteerde in behoorlijke tot grote bijkomende waterschade, maar terugdringen van de verharde oppervlakte vergt (te) grote inspanningen.
- Het **vernieuwen van de oude stuwen** van de Dender levert positieve resultaten (tot 36% reductie van het overstort volume aan water)
- Het **baggeren** van de Dender in Vlaanderen in combinatie met het vernieuwen van de stuwen reduceert de schade significant (tot 86%). De uitgevoerde baggerwerken in Wallonië zorgen wellicht voor weinig bijkomende schade afwaarts.
- Het bouwen van de geplande **wachtbekkens** (COG's) is zeer efficiënt voor de streek rond de Mark (tot 24% reductie), maar minder rond de Dender (tot 4%)

Als we dit mathematisch model mogen geloven, zou de snelste oplossing (het baggeren), meteen ook de meest efficiëntste oplossing zijn. Neem daar nog bij dat we dan ook op een gelijkaardige wijze handelen voor de boven en benedenloop van de Dender.

Naast een discussie over technische keuzes voor een probleem, wil ik de zaak ook eens als een droge economische keuze beschouwen.

Momenteel heeft Hilde Crevits 6.000.000€ beschikbaar om 2 van de 6 stuwen te vernieuwen, daar waar de laatste overstroming een kostenplaatje had van 12.000.000€, gespreid over 1062 schadedossiers in de Denderstreek!

In de onderhoudstechniek is er zo een regel dat men onderhoud doet om de gevolgen van een storing te minimaliseren (RCM). Als de kost van een overstroming zo hoog is, dan begrijp je niet waarom men geen aanvang neemt met de vernieuwing van de stuwen.

Bij de argumentatie over het budget dat Vlaanderen besteed aan onderhoud per km waterweg, maakt de min. graag gebruik van een globaal cijfer, doch dien je de kost die Vlaanderen besteed aan onderhoud in een ander perspectief te bekijken.

Ten eerste is het zo dat Vlaanderen kiest voor dure projecten op en rond de Schelde, daar waar Wallonië zich beperkte tot het optrekken van dijken en baggeren.

Ten tweede dien je na te gaan waar momenteel het geld naartoe gaat. Dan kom je tot de ontnuchterende vaststellingen dat wij veel geld uitgeven om in Halle over het kanaal de doorvaarhoogte onder een aantal bruggen te verhogen, daar waar er volgens de lokale burgemeester, nauwelijks nood was om dit te realiseren gezien de beperkte doorvaart van schepen door zijn stad.

Ik zou dus liever zien hoeveel Vlaanderen uitgeeft per km Dender in vergelijking met de kostprijs in Wallonië.

Johan Duyck

Voorzitter N-VA Denderleeuw